

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

potentias se movere speciali quadam ratione, quatenus una recipit ex motione alterius specialem quendam modum operandi, quem communicat suis actibus, quemque non communicaret, motione illa seclusa: v.g. intellectus ex sua ratione habet ordinatè & collativè procedere, unum alteri conferendo; hoc autem non habet voluntas ex se, sed solum inclinare, & per modum impulsus in objectum tendere: unde quod hoc faciat ordinatè, & accipiendo unum præ alio, & cum collatione ad aliud, non habet ex se præcisè; id tamen participare potest ex motione & ordinatione intellectus. Similiter intellectus ex vi sua tendit in objectum per modum manifestantis & illuminantis, ex impressione autem voluntatis, cum quadam efficacia & impulsu, ut patet in imperio, quod non solum ordinat ad opus, quod est proprium rationis à qua procedit, sed etiam cum quadam efficacia sive impulsu (modo inferius explicando) movet ad executionem. Electio ergo non solum supponit generalem illam motionem intellectus, quæ ad omnes actus voluntatis concurrat, representando illi objectum in quod tendat, & à quo specificetur, sed etiam specialem quæ media ordinat ad finem, & ea inter se confert, ac iudicat unum alteri esse præferendum; & idè Aristoteles 3. Ethic. cap. 2. dicit electionem esse appetitum præconsciati, id est objecti per consilium propositi, & per rationem deliberati. Et D. Thomas quæst. 22. de verit. art. 25. Electio (inquit) est actus voluntatis, non absolute, sed in ordine ad rationem, eò quod in electione apparet id quod est proprium rationis, scilicet conferre unum alteri, vel præferre; quod quidem in actu voluntatis invenitur ex impressione rationis, in quantum scilicet ipsa ratio proponit voluntati aliquid non ut utile simpliciter, sed ut utilis ad finem. Unde triplicem voluntatis ab intellectu dependentiam, seu triplicem gradum dependendi ab intellectu possumus distinguere: primus est in proponendo objectum, quod ad omnes actus voluntatis requiritur; secundus in ordinando finem ad media, vel media ad finem; & hic est communis intentioni & electioni: tertius est in conferendo media inter se, & præferendo aliquid vel aliqua; & hic solum competit electioni, & idè electio specialem importat dependentiam à ratione, & majorem adhuc quam ipsa intentio.

S. II.

Solvuntur objectiones.

OBJECIES primò contra primam partem conclusionis: Electio est actus prudentiæ: Sed prudentia est in intellectu: Ergo electio ad intellectum pertinet.

Respondeo omnem electionem non esse à prudentia, cum etiam imprudentes eligant; illam verò, quæ est à prudentia, non esse ab illa elicitive, sed directive tantum, seu regulative, quia bona electio debet dirigi & regulari per prudentiam; quæ ut docet D. Thomas infra qu. 57. & 2.2. qu. 49. & 51. habet tres actus, scilicet judicare, consiliare, & præcipere; & per duos primos regulat electionem faciendam ab habitu virtutis moralis, per tertium verò regulat ipsam executionem seu usum, ut infra patebit, cum agemus de imperio.

Dices: Divus Thomas 2.2. qu. 124. art. 2. ad 2. dicit quod martyrimum principaliter est actus

charitatis, quam fortitudinis; quia licet eliciatur à fortitudine, dirigitur tamen à charitate; Ergo si prudentia dirigit & regulat electionem, magis debet dici actus prudentiæ, quam virtutis moralis.

Respondeo ex eodem S. Doctore qu. 2. de malo art. 3. quod particula, principaliter, duobus modis sumi potest: primò ut significat idem quod primordialiter; secundò ut significat idem quod completivè; quando ergo docet martyrimum pertinere principaliter ad charitatem, sumit ly principaliter in primo sensu, & solum vult martyrimum ab ipsa charitate primordialiter, seu originative procedere, quamvis à virtute fortitudinis eliciatur. Idem cum propositione de electione dici debet: illa enim ad intellectum & prudentiam originative & primordialiter pertinet, ad voluntatem verò & virtutes morales elicitive & completivè.

Objicies secundò: Virtutes morales quæ versantur circa passiones, ut temperantia & fortitudo, residet in appetitu sensitivo, ut docet S. Thomas infra qu. 56. art. 4. At illæ virtutes sunt habitus electivi, & habent pro actu proprio elicere electionem rectam in tali materia, moderando passiones: Ergo electio non solum ad voluntatem, sed etiam ad appetitum sensitivum pertinet, & ab illo elicitur.

Respondeo virtutes morales quæ sunt circa passiones, residere in appetitu sensitivo, non quatenus sensitivus & materialis est, sed in quantum participat aliquid de ratione, & est rationalis per participationem, ut ait D. Thomas loco citato in resp. ad 1. & ita electionem posse esse ab appetitu sensitivo, non absolute & secundum se considerato, sed ut moto à ratione & voluntate, & ut participante à voluntate aliquam libertatem imperfectam, ratione cuius potest etiam in illo esse peccatum, ut asserit idem S. Doctor infra qu. 74. art. 3.

ARTICULUS II.

De quibus sit electio?

Dico primò, electionem non esse de fine, ut finis est, sed tantum de mediis. Ita D. Thomas art. 3.

Probatur primò: Electio, ut ait Aristoteles, est appetitus præconsciati: Sed consultatio non est de fine, sed tantum de mediis; Medicus enim v.g. non consultat an infirmus sit sanandus, sed solum quibus mediis seu remediis sanandus sit: Ergo nec electio.

Secundò: Electio est veluti quidam motus voluntatis: Ergo cum omnis motus procedat ex aliquo immobili, ut sepe docent Aristoteles & D. Thomas, debet omnis electio ex intentione alicujus finis procedere, subindeque non circa finem, sed circa media versari.

Tertiò: Eligere est quasi unum ex multis eligere: Sed hoc non potest fieri nisi ex præsupposito amore finis, qui sit ratio discernendi unum ab alio, utpote magis opportunum ad finem obtinendum: Ergo electio à morem & intentionem finis supponit, & circa media versatur.

Denique probatur conclusio: Sic se habet electio in operationibus, sicut discursus in speculationibus: Atqui in intellectu non discurret circa principia, sed circa conclusiones: Ergo nec voluntas